

Staten i den Retning paa nogen Maade kan træde hjælpende til uden at bringe store Ofre, saa bør den gøre det, fordi at vi her i Landet, saaledes som Danmark og de danske Ejendomsbesiddere ere situerede, og som Landets hele finansielle Status er, burde kunne saa billigere Laan, end vi nu saa, i Sammenligning med de Laan, der kunne faas i andre Stater. — Til den ærede Finansminister vil jeg gøre en ganske kort Bemærkning angaaende den manglende Bestemmelse om Renten af Garantifonden. Maa jeg gøre den ærede Finansminister opmærksom paa, at der i Slutningen af § 4 staar: „Over Garantifonden har Banken kun Raadighed paa de nedensfor i § 10 bestemte Billaar“. Der kan altsaa ikke indtræffe den Mulighed, som den ærede Minister tænkte sig, at Banken uden videre kunde jende disse Statsobligationer ud i Verden og hæve Renten af dem uden at lade Staten det vide. Nej, ingen af disse Obligationer kommer ud, for det Tilfælde er indtruffet, som er omtalt i § 10, og i § 10 staar der, at saa skal Staten have Rente; saa først indtræder det Tilfælde, at Staten har Fordring paa Rente, og derfor omtaler Lovforslaget det ogsaa. Naar Statsobligationerne komme ud, er Spørgsmaalet aktuelt, og der findes da en Bestemmelse om, at Staten saa skal have Rente af sine Statsobligationer. Jeg vil indrømme, at denne Bestemmelse om Renten fandtes saa vel i det Lovforslag, som den ærede Minister i sin Tid forelagde, som i det Forslag, der ved privat Initiativ blev indbragt her i Tinget i 1888; men fordi en overflødig Bestemmelse staar i et Lovforslag det ene Aar, behøver den ikke at staa der det andet Aar. Jeg vil erkende, at Bestemmelser kunde have staaet her, men jeg kan ikke erkende, at der er noget som helst fastsat ved, at den ikke staa her. — Til det ærede Medlem fra Langeland (Brandes) vil jeg kun sige, at Tilliden til Ministeriet er ikke fra min Side steget paa Grund af, hvad der stete forleden. Der er for mit Vedkommende kun stet det rent praktiske, at medens man over for et Ministerium, der levede uden for Grundloven, uden Finanslov, ikke en Gang kunde hentyndige det til at sætte Navn paa Obligationerne, er denne Grund jo falden bort, efter at Flertallet i Tinget har sat Ministeriet paa Lovens Grund. Noget andet er det Spørgsmaal, om man vil lade dette Ministerium gøre Statslaan. Dertil kan man tage sin Stilling, hvorledes man vil, aldeles uden Hensyn til, hvad der afgøres i Dag; thi det er jo klart, dette her er ikke et Statslaan og kan umuligt kaldes saa. Her gælder

det samme som med Hensyn til et Lovforslag, der er blevet indbragt af et æret Medlem her i Tinget om Tiendeafløsning, i alt Fald noget i den Retning. Det er ikke Statslaan, det er højest urigtigt, naar nogen vil komme og falde det saaledes, og jeg tror, at det ærede Medlem fra Langeland i Virkeligheden ogsaa vil give mig Ret deri. Hvad der tidligere er talt om, er, at der skulde udstedes Hypotekbankobligationer, garanterede af Staten; den Forskel, der er paa det ene Tilfælde og paa det andet, er ikke saa overordentlig stor ud over dette, som jeg nævnte før, at nu kan man lade Statsobligationer udstede og lægge den ned som Depositum. Det kunde man ikke tidligere.

J. Sager: Maa jeg blot til den ærede Ordfører (N. Sørensen) for at undgaa Misforstaaelse ogsaa i Fremtiden, bemærke, at naar jeg udtalte mig mod, at Staten hjælper alt for meget til i saadanne Laanesager, saa er det ikke, fordi Laanene derved blive billigere. Det maa kunne forstås, at denne Sag har en dobbelt Side. Det har en økonomisk god Side, men tillige en meget farlig Side, idet man overanspænder Laaneevnen. Det kommer derfor netop an paa at træffe den fornødne Begrænsning, og den kan jeg — det tillod jeg mig udtrykke — fremhæve — kun søge i — og jeg tror heller ikke, man kan søge den anden Steds end hos Personerne selv; idet man maa fordrø, at de have fornøden økonomisk Dygtighed til at varetage deres Sager og derunder selv at skaffe de fornødne Laaneinstitutter til Veje. Saa ville de ogsaa gaa forsigtigere til Værks og ikke være udsatte for saadanne Fristelser, som naar Staten ligefrem ved kunstig Billighed lokker dem til at laane. Jeg skal blot her nævne Husmandskreditforeningerne. Hvorledes er man ikke bleven ved at forlange bestandig mere og mere Hjælp af Staten haade paa den ene og den anden Maade for at faa Laanene gjort bestandig billigere og billigere. Jeg paaistaar, at hvis Husmændene selv havde stabt deres Kreditforeninger, maasse med nogen Hjælp paa en eller anden Maade fra Statens Side, vilde de ikke have været saaledes fristede til at behæfte deres Ejendomme bestandig mere og mere, som det nu er Tilfældet navnlig i Sylland. Billighed er naturligvis i og for sig en Fare, naar man ikke har sin økonomiske Sans tilstrækkeligt udviklet, og den Dygtighed, hvormed man overhovedet kan klare sig i økonomiske Forhold, staar i nær Forbindelse med den Dygtighed, der behøves ogsaa for at undgaa Misbrug af Laan.